

SLOVENSKI NAROD

Izdaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznika. — Inscenirano do 50 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inšerati peti vrst Din 4.-. Popust po dogovoru. Inscenirani davki posebej. — »Slovenski Narod« valja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tujemstvo Din 25.-. Rokopis se ne vračaja

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica 60v. &
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR: Strosmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjako uredništvo: Strosmayerjeva ulica 1, telefon št. 68; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.251.

Ofenziva proti Madridu: Pripravljajo se odločilni boji

Prodiranje upornikov skozi goreče gozdove — Koncentracija vseh razpotočljivih čet na guadarramski fronti

London, 3. septembra. o. Poročevalec agencije »United Press« pri vrhovnem poveljstvu severne uporniške vojske v Valladolidu je zvedel, da se je severozapadno in jugozapadno od Madrida zbrala pod vodstvom generala Molle vojska, ki šteje 20.000 mož in ki je že pričela koncentrirati ofenzivo proti glavnemu mestu. Na guadarramski fronti prodirajo uporniki skozi goreče gozdove, ki so jih zažgali vladni milicniki. V njihovem dimu so našli zadostno zaščito. Milicniki se brez borbe umikajo. Na zapadu in jugozapadu Madrida je prišlo do manjših spopadov, ker se tam akcija uporniške vojske še ni do kraja razvila.

Madridska vlada je zelo v skrbeh, da ne bi upornikom uspel prodor preko Toleda proti Madridu in je zato poslala proti Madridu vse razpoložljive rezerve, da bi preprečila nadaljnje prodiranje tujskih legijonarjev in pomožnih maroških oddelkov, ki se že zbirajo na reki Taj, 20 km daleč od Toleda. Na ozemlju med Taj in Toledom bo bržkone prišlo do zelo odločilne bitke.

Srditi boji za Irun

Behovia, 3. septembra. AA. Posebni dopisnik Havasa poroča, da je mesto Irun preživelo večer najtragičnejši dan svoje zgodovine. Posamezne faze borbe so se razvijale hitro. Vladne čete na La Puncheda je podpiral oklopni vlak. Borba tega dela vojske je trajala 3 in pol ure. V tem času so uporniki obšli neke doline, v katerih so bile rezerve, in se približali za 500 m prvim hišam Behovije. Ta oddelki pa se je moral pred ognjem iz strojnici oklopnega vlaka umakniti. Vladni borci so bili po večini pobiti. Nekaj jih je tudi ubežalo čez mejo, vsega samo 90. Ko so to uporniške čete opazile, so ojačile napad in prodrele ravno do Behovije. Vladne čete so v mestu izvršile novo razmestitev in se poskrile za zidovi hiš. Krvava borba se je nadaljevala iz bližine in so bile uporniške čete za nekaj časa zopet ustavljene. Toda uporniki so sedaj gospodarji vseh cest in poti, ki vodijo v Irun. Uporniške čete so tudi izvršile napad na San Martial in ga zavzele. Borba se je nato nadaljevala in streljajo padajo že v Irun, tako da so bili nekateri begunci ki so bežali v Francijo, ranjeni.

Poulični boji

Behovia, 3. septembra. AA. Položaj Iruna je brezupen, dasi so uporniki nalezli na strašen odpor. V Behoviji bodo morali zavzeti vsako hišo posebej. Za vsakim zidom stoji zadnji borci in streljajo se takorekno iz za vogalov. Povsod so tudi postavljene mine.

Vladni oddelki grade sedaj na ulicah Iruna barikade. Najbrže bo prišlo do krvavega klanja po vseh ulicah Iruna. Vsi hribi okoli Iruna so v rokah upornikov. Uporniki lahko prodirajo čez Ventara, toda topništvo iz Fuentarribe je začelo obstreljevati ta del fronte. Odgovarja topništvo iz trdnjave San Martial. Trije topovski strelji so padli na francosko ozemlje, toda samo eden je eksplodiral. V san Sebastianu je večerjal vladni mir.

Poročilo vojnega ministra

Madrid, 3. septembra. AA. Vojno ministristvo poroča, da je položaj za vladne čete na vseh frontah ugoden. Vladno letalstvo je bombardiralo Sevilo, Cordobo, Grenado in Cadix. Borbe v Estramaduri in na Guadarrami se nadaljujejo, toda vladne čete so povsod vzdržale svoje položaje.

Obleganje Malag

Gibraltar, 3. septembra. o. Večja uporniška kolona, sestavljena iz tujskih legionarjev, fašističnih prostovoljcev in rednih maroških vojakov, se je približala Malagi na razdaljo 5 km. Uporniki so zasedli vasi Maniljo, Estebano, Marbelo, Bello Maderio in Torre Molinos. Vladne oblasti v Malagi so odredile evakuacijo mesta in ga je večina civilnega prebivalstva zapustila. Vojska se sedaj pripravlja za obrambo Malage, vendar pa nima mnogo upanja v uspeh, če ne bo prav v kratkem padla Granada v roke vladne vojske, nakar bi bila lahko poslana pomoč braniteljem Malage.

Pod ruskim poveljstvom

Lizbona, 3. septembra. o. Po zanejaljivih vestih iz Madrida je prišel tja s posebnim letalom neki ruski general, ki naj bi prevzel poveljstvo nad vsemi oboroženimi silami madridske vlade. Predvsem bo izve-reorganizirajo vojske. Delavska milica bo del reorganizirajo vojske. Delavska milica bo reorganizirana po vzoru ruske milice za

prevrata v Rusiji, nato pa bo vladna vojska na vseh frontah takoj prešla v generalno ofenzivo.

Vlada je v posebnem komuniqueju potrdila vesti o bližnji rekonstrukciji kabineta. Ministrski predsednik Giral je sklenil pritegniti v vlado nekatere levicarske ekstreme elemente, predvsem komuniste, pa tudi zastopnika baskiških nacionalistov, ki se bore na strani vladne vojske.

Med uporniki popuška disciplina

Barcelona, 3. septembra. AA. Vojni odbor antifašistične milice je večer objavil poročilo o položaju v srednjem in južnem delu aragonske fronte. Poročilo podčrtava, da je na vsej fronti vladal red in mir. Letala so vršila izvidniško službo. Kmetje, ki so pobegnili iz pokrajin, ki so jih zasedli uporniki, govorijo, da je v vrstah upornikov disciplina popolnoma popustila. Primanjkuje predvsem živeža.

Tovarna letal uničena

Sevilla, 3. septembra. AA. General Llano je sporočil po radiu, da so večer nacionalistična letala bombardirala tovarno letal v Guadalupe, Tovarna je zgorela.

Katalonska črna legija

Paris, 3. septembra. o. »Jourc« poroča, da je tako zvana črna katalonska legija, ki je sestavljena iz samih anarhistov, pod poveljstvom Garride, ki je bil obsojen svoj čas na 15 let ječe zaradi razbojništva. Pozneje je

Francija bo oborožila Poljsko

Ugoden potek pogajanj Rydz Smiglyja v Parizu

Paris, 3. septembra. b. Kakor poroča »Oeuvre« potekajo pogajanja med Poljsko in Francijo zelo ugodno. V ospredju razgovorov je predvsem vprašanje oborožitve Poljske. General Gamelin se je na svojem obisku v Varšavi prepričal, da potrebuje poljska armada moderno orožje. Poljska je pripravljena dobavljati odlej ves svoj vojni material iz Francije in ne več iz Nemčije, kar je tem večja pomena, ker Nemčija Poljski še vedno dolguje okoli 600 milijonov mark za promet skozi poljski koridor in je Poljski za ta denar že ponudila nabavo vojnega materiala. Važno je nadalje zagotovilo, ki ga je Rydz Smigly dal generalu Gamelinu že v Varšavi, da ne vsebuje poljska pogodba z Nemčijo iz leta 1934 nobene tajne klavzule.

Pri pariških razgovorih pa se je Rydz Smigly po informacijah »Oeuvre« zavezal, da ne bo Poljska od Francije sprejela materiala nikdar uporabljala proti kateremu izmed francoskih zaveznikov.

Varšava, 3. septembra. AA. Zmorni opozicijski list »Goniec Warszawski« piše zelo simpatično o obisku generala Rydz Smiglyja v Franciji. List pravi, da ta obisk ne diši po smodniku, pač pa je dokaz političnega sodelovanja, ki je največja varščina za ohranitev miru. Položaj v Evropi je danes tak, da bi najmanjše popuščanje moglo izvesti burjo. Tudi ostali listi pišejo obširno o impozantnem vstupu francoskih generalov, katerih se je udeležil Rydz Smigly.

Rydz Smigly o zavezništvu s Francijo

Verdun, 3. septembra. AA. Na sročnem banketu na čast generalu Rydz Smiglyju, ki ga je priredil vojni minister Daladier, je general Rydz Smigly imel naslednji govor: Dovolite mi, da kratko odgovorim na prisrčne besede, ki ste mi jih izrekli, in da se zahvalim za gostoljubnost. V Francijo sem prišel z iskrenim čustvom prijateljstva, da generalu Gamelinu in francoski armadi vsem obisk. Sprejem generala Gamelina pri nas je bil zelo jasn dokaz čustvovanja poljskega naroda napram Franciji, posebnop pa čustvovanja poljske armade napram francoski. Gledajo in prisrčno pozornost, ki mi jo izkazuje od mojega prihoda v Francijo, bo potrdila, če je to sploh potrebno, da ista čustva navdajajo Poljsko do Francije. Tradicija tega čustvovanja je zelo stara in prihaja se iz prvega carstva, ko je Napoleon navdihal Poljsko in ko so se stotisoči poljskih vojakov borili za svobodo Poljske in Francije. Tudi svetovna vojna je naša Francijo in Poljsko na isti poti. Po vojni so bile po vrhovnem zapovedniku poljske vojske maršalu Pilsudskemu obnovljene vezi zavezništva in sem srečen, ko sem osebno podaljal to tradicijo. Polj-

kobegnil iz ječe. V tej legiji je tudi baskiški bandit Durut.

Žrtve državljanske vojne

Paris, 3. septembra. AA. Današnji »Figaro« objavlja, da je bilo v španski državljanski vojni na strani vladne pobite 34.000 ljudi, ranjenih pa 5000, na strani upornikov pa je padlo 46.000 oseb, ranjenih pa je bilo 8000.

Akcija za pomirjenje

Hendaye, 3. septembra. AA. Semkaj je prispel Almerico Castro, bivši španski poslanik v Nemčiji, ki mu je madridska vlada poverila nalogo, da jo zastopa na konferenci tujih diplomatov, zbranih v Hendayu, ki bodo razpravljali o španski vojni. V zvezi z njegovim prihodom krožijo glasovi, da pomeni ne samo pogajanja za humaniziranje državljanske vojne, temveč tudi najresnejšo akcijo za pomirjenje obeh taborov na španskem. Drugi zopet trdijo, da ti glasovi nimajo nobene podlage glede na to, da je madridska vlada svojčas zavrnila vsak razgovor z vlado v Burgozu, ker bi to pomenilo priznanje nezakonite uporniške junte.

Letalski napadi

Sevilla, 3. septembra. AA. Tukajšnji radio poroča, da je uporniško letalstvo bombardiralo nekaj parnikov na Sredozemskem morju in nekaj vladnih letališč.

Preselitev italijanskega poslanštva

Madrid, 3. septembra. AA. Italijansko veleposlanštvo se je preselilo v Alicante.

Francosko odlikovanje Rydz Smiglyja

Paris, 3. septembra. w. Po današnjih manevrih francoske vojske, je predsednik republike Lebrun odlikoval poljskega generalistima Rydz Smiglyja z velikim križem častne legije.

Izpemembe v poljski diplomaciji

Paris, 3. septembra. AA. Današnji »Figaro« poroča, da bo poljski veleposlanik v Berlinu, Lipski odpoklican. Prav tako bo odpoklicano tudi večje število osebja poljskega poslanstva v Berlinu.

Stavka ponehuje

Celje, 3. septembra. V Celju v tovarni za emajlirano posodo je položaj več ali manj neizpremenjen. Majhen del delavcev se nahaja še v tovarni vendar se v nekaterih manjših oddelkih že dela. Značilno je, da se dnevno oglašajo bržzpneje in prošjo za delo, podjetje pa jih mora zavrniti, ker stavkujoči ne dovolijo, da bi se zaposlili. Ako bi se napravila drugod, velepozna akcija za mirno dscijo meznega gibanja, bi se marsikateri s'raj onemogočili ali vsaj njegovo trajanje skrajšalo t'r bi se odvrgla ogromna škoda, ki nastane za delavstvo in podjetništvo.

Maribor, 3. septembra. Tekstilni delavci v Mariboru so imeli danes na verandi »Unions« sestanek, na katerem so se soglasno izrekli za nadaljevanje stavke, dokler ne dosežejo kolektivne pogodbe, ki so jo sestavili in predložili sami. Po sestanku so se delavci vrnili v tovarne.

Oceanografski zaved

Beograd, 3. septembra. p. Prosvetni minister je danes podpisal novo uredbo o ureditvi oceanografskega zavoda v Splitu. Zavod bo imel tri oddelke. in sicer za biologijo, hidrografijo in aplicirano biologijo.

Sporazum med pekovskimi mojstri in pomočniki

Danes bo podpisana kolektivna pogodba — Položaj pomočnikov se je precej zboljšal

Ljubljana, 3. septembra.

Končno je prišlo do sporazuma med pekovskimi mojstri in pomočniki, čeprav je kazalo, da se ne bodo mogli tako kmalu sporazumeti. Danes podpisujejo pekovski pomočniki kolektivno pogodbo.

Pogajali so se delj časa in v torek popoldne je prišlo v glavnem do sporazuma. Pomočniki so morali seveda nekoliko popustiti in osnutek kolektivne pogodbe je bil precej spremenjen, vendar pomeni nova pogodba precejšnjo pridobitev za pekovo delavstvo. Pomočniki, ki so bili najslabše plačani, bodo imeli najmanj 30 Din več na teden meze. Medze se dele na tri kategorije. V prvo kategorijo spadajo delavci pekarn, kjer so več kakor štirje pomočniki. Pomočniki pri peči v tej kategoriji zaslužijo po novi pogodbi 400 Din na teden, pomočniki pri tabli pa 325 Din. V drugo kategorijo spadajo pekarnarje s tremi pomočniki, kjer imajo delavci na teden po 325 Din in po 250 Din. V tretjo kategorijo so uvrščene male pekarnarje, ki zaposlujejo manj kot tri pomočnike in ki jih plačujejo po 250 in 200 Din na teden. Medze pomočnikov, ki so že višje od določenih te pogodbe,

ostanejo še v veljavi in se ne smejo znižati.

Položaj pomočnikov se je v splošnem precej izboljšal tudi po splošnih določenih kolektivne pogodbe. Stanovanje, perilo in prehrano ima pekovski delavec še nadalje pri mojstru, vendar pa streme mojstri in pomočniki, da se ta zastareli običaji kmalu odpravi. Za preskrbo pri mojstru sme mojster vračunati pomočniku 100 Din na teden. Pogodba stopi v veljavo 1. t. m., odpovedljiva pa je šele 30. junija prihodnjega leta. Odpovedni rok je dvomesečni.

Za mojstre so se pogajali in podpisali pogodbo pooblašeni člani, ker Združenje pekov ne more sklepiti kolektivne pogodbe po zakonu. Ti člani so bili izvoljeni na sestanku mojstrov soglasno. Sestanku je prisostvovala večina pekovskih mojstrov, vendar je nevarnost, da se bodo nekateri mojstri upirali sklenitvi kolektivne pogodbe, češ da ne soglašajo z večino in da jih ne more nihče prisiliti, naj pristanejo na podpis kolektivne pogodbe. Nedvomno pa bodo pogodbo podpisala vsa večja podjetja in lahko upamo, da se možni spor ne bo razstril tudi zaradi nekaterih manjših podjetij.

Razpust civilnih gard v Rumuniji

Uvedba mladinske obvezne službe za splošne koristi

Bukarešta, 3. septembra. b. Po prvi seji nove Tatarsceve vlade, ki je trajala dve uri, je bil objavljen naslednji komunique: Ministrski predsednik Tatarascu je na seji ministrskega sveta obširno referiral o splošnem notranjem in zunanjem položaju. Pro-metni minister bo izdelal nov statut, po katerem bo prišlo do popolne reorganizacije univerzitetnega življenja. Ministrstvo za promet in javna dela bo v sporazumu z ministrstvom za državno obrambo izdelalo

lo zakon, ki bo uredil obvezno službo mladine med 18. in 21. letom za dela splošne koristi. Ministrski predsednik in vojni minister sta podala sliko sedanjih dotacij armade in zahtevala nove kredite za njene potrebe. Posebej je v načrtu pospeševanje poljedelstva in socialnega skrbstva.

Politične garde, pa naj pripadajo katerikoli stranki, so razorožene in razpuščene. Državni uradniki, ki se prekršajo protivoj-ski dolžnosti bodo kaznovani.

Oslabljenje rusofilske politike v Rumuniji

Ruski komentar o izločitvi Titulescu iz rumunske vlade

Moskva, 2. septembra. o. Ruski tisk komentira obširno izpremembo vlade v Rumuniji in sklepa, da pomeni izločitev Titulescu iz nje oslABLJENJE rusofilske politike v Rumuniji in zbližanje z Nemčijo. Listi pravijo, da pomeni to za Rumunijo nacionalni samomor. Izločitev Titulescu iz vlade uspeh talne nemške diplomacije, ki skuša pridobiti vsakogar za blok fašističnih držav, ki naj bi v dogledni bodočnosti napovedal vojno Rusiji.

Zakaj je bil Titulescu izločen

Paris, 3. septembra. w. Listi beležijo govorice, da je rumunski ministrski predsednik na zaupnem razgovoru liberalne stranke, na katerem so grajali, ker je odstranil

zunanjega ministra Titulescu iz vlade, podal izjavo, da se je to zgodilo na kresno željo kralja Karola. V drugih okoliščinah se ne bi mogel več nadaljevati liberalni režim.

Dr. Lupa pri Titulescu

Paris, 3. septembra. w. Zdravstveno stanje Titulescu je stacionarno. Prihodnje dni ga bo posetil podpredsednik nacionalne kmetijske stranke dr. Lupa, ki bo prispel iz Prage.

Trgovinska pogajanja z Italijo

Beograd, 3. septembra. p. Naša delegacija za trgovinska pogajanja z Italijo bo odpotovala v Rim najkasneje 7. t. m.

Vojaške tekme Male antante:

V plavanju je Jugoslavija za sedaj na prvem mestu

Sp., 3. septembra. Včeraj so se pričele tu plavalne tekme vojakov Male antante. Tekmam so prisostvovali vojaški predstavniki Češkoslovaške, Rumunije in Jugoslavije. Trkmovanje je otvoril zastopnik rumunskega kralja general Bodi s pozdravnim govorom, ki ga je končal s napitnico Nj. Vel. kralju Petru II. Nj. Vel. kralju Karolu II. in predsedniku Češkoslovaške republike g. dr. Benešu, nakar je vojaška godba zaigrala vse tri himne.

Takoj nato se je pričelo tekmovalje in sicer s plavanjem na 1000 m prosto. Plavalci so v treh skupinah. V prvi je zmagal Čehoslovak Klobuček v času 15 min, 16 sek., 2. Jugosloven Napolič 15:40, 3. Rumun 16:02. V drugi skupini je zmagal Jugosloven Petrone v odličnem času 14:34,5 in s tem popravil jugoslovenski rekord za 51 sekund. Drugi je bil Čehoslovak Abht 14:42, 3. Rumun Uščan 17:21,6. Tudi v tretji skupini je zmagal Jugoslavija in sicer je njen zastopnik Fritsch preplaval 1000 m v 14:46,2. Čeho-

slovak Rado 15:36,3. Rumun Sotnoet 16:37,4. Končni rezultat tekem prvega dne je bil: 1. Jugoslavija v skupnem času 45 min. 0,5 sek. (5 točk), 2. Češkoslovaška 45:34,5 (3 točke), 3. Rumunija 50:01.

Obisk bolgarskih škofov

Beograd, 3. septembra. AA. Nj. sv. patrijarha Varnava bodo obiskali bolgarski veleposlanstveniki s sofijskim metropolitom Stefanom na čelu. V Beograd se pripeljejo v soboto 5. t. m. zjutraj. V soboto popoldne bo imel metropolit Stefan besedo v saborni cerkvi, v torek popoldne pa v novosadski saborni cerkvi. Ta prvi obisk bolgarskih cerkvenih veledostojanstvenikov pričakuje naša javnost posebno prestopnica, z velikim zanimanjem in simpatijami.

Kupuj domače blago!

Kaj je in česa ni videl reporter na velesejmu

Ljubljana, 3. septembra. Na velesejmski prodajni katalogi in v njih je vse natančno zapisano po abecednem redu in kategorijah, vse posebej razloženo in opisano, opredeljeno in ugotovljeno. Zato reporterju ni treba pisati še posebnega kataloga o velesejmskih razstavah in izdelkih. Vendar je križ s katalogi, ker jih ljudje ne umejejo prebrati in lahko ni verjamejo, da jih ne prečita noben novinar. Šploh so novinarji med velesejmom najbolj zaposleni ljudje, kar jim naj bo dovoljeno priznati. In ko pride reporter na velesejmo, ne umeje niti zapisiati vsega, kar vpravi križi po časopisni obdelavi in opevanju. Zadovoljiti se boste torej morali s tem skromnim dopolnilom oficijelnega kataloga, ki seveda ni oficijelno.

Naši meščani razumejo vse in vse vedo vnaprej in se nikomur ne čudijo, zato ne smemo zapisiati, da se čudijo že pred vodom. Tam namreč raste posebna, posebej vzgojena drevesa, ki imajo že odžagane vrhove. Meščani se je ustavili pred njimi in vzkljknili: Vidite, tukaj pa raste hlod!

Da se ne boste izgubili na velesejmskem, vas moramo opozoriti, da je znanje abecede zelo priporočljivo za obiskovalce. Na velesejmu je urejeno namreč vse po abecedi. Za več let, a marsikdo tega še ne ve, ker listi o tem niso poročali. Abecedno bomo pa začeli s črko J, ker se v paviljonu tega imena začne razstava. Kje se konča, marsikdo ne more ugotoviti, kajti med lesom in v gozdu se lahko kaj kmalu izgubi. Obiskovalci takoj ugotovijo, da lesa na razstavi ni džungla, toda ker bi radi videli vse hrkati, zaradi množice lesa ne vidijo več gozda. Vsem nam se godi enako: nihče ne ve, kaj bi naj gledal in proučeval. Ljudje so pričakovali, da bodo videli na tej razstavi les in nič drugega. No, lesa je res mnogo, toda klaterskih drv ni in mlajev tudi ne razstavljajo. Statistika, lesni modeli, izvoz lesa, lesni izdelki vseh vrst, razen Noetove barke, lesni vzorci, modeli smolarjenja, oglarske kope, kolobarji ogromnih dreves, milijon slik, diagramov, napisov, števil — vse to se začne človeku vrteti v glavi ter komaj opazi na lesu napis: Ne dotikajte se predmetov! Niti abeceda vam ne pomaga, izgubite se v tem pragozdu lesa. K sreči so tudi Ribničani, ki kažejo strmečemu občinstvu svojo umetnost. Pred očmi obiskovalcev izdelujejo vse, kar si le misliš mormet. Meščani opazujejo s takim zanimanjem njihovo delo, kakor da so bili doslej prepričani, da rajte rasto na smrekah. Ribničani pa res razumejo svojo obrt. Čeprav imajo toliko dela, vendar ne pozabijo opozorjati gledalcev na krasne izdelke suhe robe, ki so naprodati.

Razen Ribničanov je na tej razstavi še neko ime, ki takoj zbudi zanimanje. Čitali boste: Našička d. d. Zagreb. Na razstavi gre seveda samo za lepe izdelke ne glede na imena. Skoda le, da mečejo nekateri gledalci vse razstavno blago med suho robo in nekateri vprašujejo, kje v naši državi

vi izdelujejo tako veličastno hrsto, kakor je na pr. tisti slavonski žopet drugi se ne morejo načuditi, da v Mariboru izdelujejo lokomotive in lesa (modeli). Mangim tudi ni všeč, da so razstavljani pramni sodi, češ, da jih sama lepota sodov ne zanima. Škofjelčani, ki izdelujejo golobe iz lesa in svete dubove, so menda tudi zastopani na lesni razstavi, a nekaterim ni slo v račum, da je na tej razstavi obeljen pod stropom »goloba«, ki je vresnici le letalo iz smrekovega lesa. Toda oprostite, zdaj smo že v paviljonu H.

To je trgovski del velesejma. Tam prodajajo vse, razen suhe robe, in zdi se ti, da ponujajo celo kurja očesa: ... masline, madeže, trdo kožo, kurja očesa! Izvolite! Tako ima vse pri rokah. Pri očetih trapih in njihovih bratih po poslu se pa lahko iznebite trde kože in se omečate, v primeri s številom žile.

Ko stopite v paviljon G. je vse v rožicah toda res zelo se motite, če mislite, da se vam samo zdi in da ste pod vplivom... Morda je takšen vrt Eden, že znajo tudi tam latinski. Kar se te flore tiče — na pomoč strokovnjaki! Meščani so veliki ljubitelji vrtov in sami vrtnarji, sadjarji, botaniki... V teh stvarih so torej doma. Poznajo palme, oleandre, sobne smreke, kakete in dolgo vrsto lončnic. Vendar jih ne bomo ušali, če priznamo, da teh sto in sto vrst cvetja ne poznajo in da so mnogi prvič videli lotosev cvet, kitajsko rožo, anturium in druge neštete vrste cvetja in okrasnih rastlin, ki vam njih imena lahko našteje le strokovnjak. Velike preproge cvetja se vrste vzdolž paviljona, in mnogi meščani se ne morejo načuditi, da je toliko rastlin vzgojila mestna vrtnarija ter da je vse to zrastle v Ljubljani. In ne vedo, da bi mestna vrtnarija lahko napolnila sama več paviljonov, dočim tu razstavljajo še mnoga vrtnarska podjetja. Obiskovalcem ki beže mimo vse te lepote, kakor da so jim vsi vrtnarji za petami, tega res ne moremo šteti v zlo, saj je najbolje, da je človek udarjen s silepoto v tem paviljonu, da se mu ni treba dati prividov. Najbolj smo laiki zadovoljni, da na tej razstavi ni mnogo mnogo učenih imen ter da tudi samostanski vrt ni označen z napisom. Povejto tega vrta pa menda še naglašajo napis na Marijinem kipu: Na prodaj.

Da ne bo poročilo predolgo, definirajmo: Na velesejmu je sedaj več pragozdov — pragozd lesa na lesni razstavi, »pragozd« cvetja, živega na vrtnarski razstavi in še pragozd nageljnov, in vrtnice na koncu paviljona G. Cvetje, vaze, šopki in opojne dišave — vsega tega je na debelo in kaj bi naj potem takem človek še opazil na velesejmu, kaj naj bi še iskal v drugih paviljoni? Niti med zveri ga ne mikja in žena reporterja ni pustila v živalski vrt, da bi ga v njem morda ne obdržali. Opazil je še marsikaj in za to priliko mnogo preveč; zato pa ob drugi priliki še kaj, da nam ne postane suha roba presuha.

V Ljubljano bom šla

Pred sodnikom je obljubil, da jo bo poročil — Trije, ki love žrtve

Ljubljana, 3. septembra. Natararica Sonja ni bila prvič pred sodnikom. Nekdo ji je že nekoč oroknil ovidil, da je nevarno zbole zaradi nje. Sonja se je zdravila v bolnišnici, toda ozdravela ni. V zdravniškem listu stoji, da ima nevarno bolezen. Kljub temu se je udala, ko se je neki obrtnik vrtil okoli nje. Zaradi tega je prišla zopet pred sodnika. Obrtnik jo je ovidil, da ga je okužila.

Natararica Sonja je ihtela in preklinjala, češ da je baraba sama silila v njo. V miru naj bi jo bil pustil. Sodnik jo je zavrnil, saj je vendar vedela, da je bolna. Obsojena je bila na mesec dni zaporu. Po izrečenju obsodbi se natararica nikakor ni mogla odločiti, ali bi kazen sprejela ali ne. Izpraševala je sodnika, koliko bi stalo, če se pritoži. Nič ne bi stalo, pa tudi pomagalo najbrže ne bi. Sodnik je naposled izgubil potrpežljivost in tudi ni utegnil, da bi se s Sonjo pomenkovala do dolgo in široko o prizivu. V treh dneh se morate odločiti, ji je rekel, je že dobro, ste že opravili. Pa pridite povdat!

Natararica Sonja je zahtevala in godrnjala o barabi, ki jo je ovidila. Ko je bila že pri vratih, je pa z obupnim glasom krknila da bo šla v Ljubljano...

PRVI VEČER MU JE BILA VSEČ

Jaroslav Kratibich, tkalski mojster, ki je bil svoje čase zaposlen v Kranju, je že siv možakar, toda srce visoke črne Lojzke, ki živi v Kranju, je vnel prvi večer, ko sta se spoznala. Rekel ji je, da mu je zelo všeč in tako je šlo naprej. Mojster je nekega dne izgubil službo. Lojzka je med tem že obljubila, da jo bo vzel za ženo. Zaradi tega mu je pomagala, ko je iskal novo službo, in mu dajala denar. Vso svojo doto je že izdala in se izposodila si je, samo da bi Jaroslava spravila v službo, sebe pa na varno v zakonsko priistatnost.

Lojzka je naposled začela sumiti, da z Jaroslavom ni vse v redu. Poizvedovala je in izvedla, da je v Pokojniškega zavoda že pobral vse denar in da se ji je marsikaj nalagal. Sprla sta se, ker je Jaroslav nekega dne izjavil, da nima posebnega veselja, da bi Lojzko vzel za ženo. Sicer pa je med tem obljubil zakon že neki drugi, s katero ima nezakonskega otroka. Rešmo vrag denar, si je mislila Lojzka. Ovdila je mojstra kot ženidbenega sleparja.

Jaroslav se je pred sodnikom akusel izmazati z obljubo, da bo Lojzko vzel za ženo, čeprav ga je spravila v zapor. Lojzki gotovo ni imela slabega namena, je rekel.

Sodnik: Zdal, ko ste v zaporu, vse obljubljate. Prej ste trdili, da ni niti kakor obljubil zakona. Mislite, da vas še mara? Še k razpravi ni prišla, tako malo se zmeni za vas. Koliko je pa stara?

Obtoženec: Stara je št. let.

Sodnik: Ali je tako lepa, da vam je bila prvi večer že všeč?

Obtoženec: Črna je in visoka... Po pisnem izjavi osepeljane Lojzke, katero je sodnik prečital, je Jaroslav vse priznal in je bil obsojen na 32 dni zaporu. Lojzki mora vrniti denar, toda težko č ga bo Lojzka kdaj dobila, ker bodo Jaroslava, ki je kazen radevolje sprejel, izročili policiji, kajti mož je izgnan iz naše države kot tujec brez posla.

TRASAKČIA S KNJIZICO

V obtožnici je bilo napisano, da je po poklicu mesar. Zednja leta pa ne kolje živine, temveč se preživlja s finančnimi transakcijami. Zaradi tega je imel že opravka s policijo. To pot je prišel Albin iz preiskovalnega zapora pred sodnika zaradi hranilnice knjižice, ki mu jo je poveril Franc K. z nalogom, naj dokupi večjo vlogo Kmetice hranilnice in posojilnice in izvrši neko transakcijo. Lastnik knjižice, ki je imela vlogo 1500 Din, je zamenj čaka na transakcijo. Ni bilo ne knjižice ne Albina in dobrodušnemu lastniku ni ostalo drugega, kakor da je Albina ovidil.

Obtoženec se je zagovarjal, da bi vse že poravnal, če bi ne bil v zaporu. V zaporu ne more izvrševati transakcij s knjižicami, to je jasno. Državni tožilec mu je dal hudo lekčijo, češ da naj preide. Policija ga ima že na sumu, da se poča z nečestnimi posli in da z dvema drugima lovi žrtve v Dajdumu. Ta ovadba je preš božji, ki ga opominja, naj opusti transakcije s knjižicami in — ženskami.

Sodnik je odločil, da ga bodo izpustili iz zaporu, v 14 dneh mora pa vrniti oškodovancu knjižico ali denar. V upanju, da si denarja, ki ga mora vrniti, ne bo pridobil z novo sleparijo, je sodnik Albina odpravil.

JE MISLIL, DA JE TAKE SORTE

Senat petorice je obsojil delavca Kastelica Antona iz Mestnega loga na leto dni robove, ker je s silo vzel 100 Din vinjenemu soboljarku Zidanu Petru v veči v Zalas-kovi hiši na Starim trgu. Sodniki, državni tožilec in branilec obtoženca so se čudili, kako je bilo mogoče, da se Zidan ni branil že med potjo, ko je opazil, da mu Kastelic otipava željo. Zidan je pojasnil to okolnost, češ da je mislil da ima opravka s človekom, ki je staske sorter. Hotel je reči, da je mislil, da ima opravka s perversnim človekom. Ta okolnost kaže na to, da je Ljubljana le ni tako bela, kakor dostikrat poudarjamo. Ne samo v takovanih boljših krogih je čedalje več abnormalnih moških, temveč tudi v srednjih in nižjih slojih taki tipi niso več redkost. Kuga te vrste abnormalnosti zajema že vse sloje in potrebno bi bilo, da bi pristojne oblasti s svo energijo in z vsemi sredstvi začele slati širine

Otvoritev nove sezone Greta Garbo FREDERICH MARON V soboto 5. septembra

s prekrasnimi veselešimi

KINO UNION

ANA KARENINA

mlade in stare moške, ki jim je v Ljubljani postalo izrabljanje perversnosti nekakšen vir dohodkov. Z zadrževanjem takih nečestnih afer med uglednejšimi prebivalci bele Ljubljane temu zlu seveda ne bo konca.

V zaščito javnega reda

Maribor, 3. septembra. Predstojnik mestne policije v Mariboru je izdal naslednje naredbo: »Ker je izbruhnila v tekstilnih tovarnah Roener, Jugotekstil, Jugosvila, Tekstilna tvornica Erlich, Prva mariborska tekstilna tvornica, tovarna Zelenko in drug, tovarna Thoma ter tovarna Doktor in drug v Mariboru stavka in se je upravičeno bati, da delavstvo ne bo ohranilo onega reda in discipline, ki je v takih primerih najbolj potrebna, in da bo tako prišlo do nezakonitosti in nasilja, kar utesne imeti za vse prizadete nedogledne posledice in škodo, sem prisiljen, da se prepričam vsako nepremišljeno dejanje, s katerim bi se mogel motiti javen mir in red ter ogroziti varnost ljudi in imovine, da razglasim sledečo naredbo:

1. V omenjenih tovarnah, kakor tudi v bližnji okolici tovarn je prepovedano vsa-

ko abiranje in shajanje oseb, predvsem pa vseh bivših in sedanjih delavcev označenih podjetij. Od te prepovedi so izvzete le osebe, ki spadajo k vodstvu podjetja in obratni delavski skupniki v izvrševanju svoje funkcije.

2. Prepoveduje se ne glede na določila zakona o družtvih, shodih in posetih vse sestanke v Mariboru če je tem sestankom namen razpravljanje o sporu in delavskem gibanju v omenjenih tovarnah. Tak sestanek se sme vršiti šele potem, ko predstojništvo mestne policije izda za to na prošnjo svoj izrecni priatek.

3. Prepoveduje se kakršnokoli izražanje v pisani, tiskani ali govorni besedi, s katerim bi se na delavstvo škodljivo ali razburljivo vplivalo ter izzivalo k neredom ali nasiljem ali vzpodbujalo k stavki. Posebno velja ta prepoved za tako delovanje, če je podprto z grožnjami bodisi proti delavstvu ali podjetju.

4. Vsakdo, kdor bi se pregrešil zoper to naredbo, bo kaznovan na podlagi čl. 69. točka 3. zakona o notranji upravi s denarno globo do 500 Din v odrednem roku z zaplato 10 dni. Kazen se bo izrekla ne glede na sodno kazensko postopanje po kaz. zakonu.

Smrtna nesreča v Celju

S pročelja Marijine cerkve je padel in se ubil kleparski pomočnik Franc Belc

Celje, 3. septembra. Danes se je dogodila na pročelju Marijine cerkve v Presernovi ulici strašna nesreča, ki je zahtevala človeško žrtv.

Na Marijini cerkvi ravno zdaj popravljajo streho in Hlebovja, obenem pa renovirajo notranjost. Kleparska dela je prevzel kleparski mojster Kranjc. Davi ob 8. sta splezala 32letni, v Askerčevi ulici stanujoči kleparski pomočnik Franc Belc in 16letni kleparski vajenec Metod Sulic na streho nad glavnimi vrati, da bi opravila kleparska dela na pločevini pri žlebu. Stavbniški Goligranc ju je opozoril, naj se privržeta, Belc pa navsota ni upošteval. Na gladki pločevini je Belcu nenadno spodrsnilo, pričel se je loviti in je potegnil še Sulica za seboj. Su-

lič se je v zadnjem trenutku oprjel z roko stebra na robu strehe in se tako rešil padca, dočim je Belc strmoglavil 18 m globoko in priletel z glavo na rob hodnika za pešce. Pri padcu mu je pošla lobanja, zlomil si je pa tudi tilnik in obe roki ter obležal v krvi. Z mestnega magistrata, ki je nasproti cerkve, so takoj prihiteli reševalci in odpeljali ponesrečenca z rešilnim avtom v bolnico, vendar je Belc že med prevozom izdihnil.

Truplo so začasno položili v mrtvašnico javne bolnice. Nesreča je silno tragična zlasti zato, ker je Belcu letos 14. julija umrla žena, ki je nekaj tednov prej rodila dvojčke, ki sta sedaj siroti brez staršev.

SOKOL

Meddruštvene tekme v odbojki

Ljubljana, 3. septembra. Kot druga prireditelj v okviru sokolskega tedna Sokola Ljubljana-Siška so se vršile večerj popoldne meddruštvene tekme članstva in naraščaja v odbojki. K tekmi se je prijavilo 5 vrst moškega naraščaja, 3 vrste ženskega naraščaja, 4 vrste članov in 3 vrste članice iz društev Sokol I., Sokol II., Sokol III., Vič, St. Vid in Ljubljana-Siška. Za tekme je vladalo veliko zanimanje in se je zbralo na telovadšču šišenskega Sokola mnogo občinstva, ki je z velikim zanimanjem sledilo tepi borbi med posameznimi vrstami.

K tekmi je najprej pristopil moški naraščaj in sta se prva pomerila moška naraščaja Sokol II in Vič, zmagala je vrsta Sokola II v razmerju 15:6. Sokol I je premagal St. Vid v razmerju 15:0, v zelo lepi igri je premagala Šiška Sokola II v razmerju 15:13. Kot finalista sta nastopili vrsti Sokola I in Šiške, kjer je zmagala vrsta Sokola I v razmerju 16:14. Končni uspehi: 1. Sokol I, 2. Ljubljana-Siška, 3. Sokol II.

Tekme ženskega naraščaja so prinesle tebe uspehe: Ljubljana-Siška:St. Vid 15:2. Ljubljana-Siška: Sokol I po dveh igrah 15:12 za Sokola I. Končni uspehi: 1. Sokol I, 2. Ljubljana-Siška, 3. St. Vid.

Članice so dosegle tebe uspehe: Sokol II: Sokol II 15:6. Ljubljana-Siška: Sokol III 15:2. Ljubljana-Siška: Sokol I po treh igrah 15:17. Končni uspehi članov: 1. Ljubljana-Siška, 2. Sokol I, 3. Sokol II.

Članice so dosegle tebe uspehe: Sokol II: Ljubljana-Siška 15:2, Sokol I: Sokol II (po treh igrah) 4:15 za Sokola II. Končni uspehi: 1. Sokol II, 2. Sokol I in 3. Ljubljana-Siška.

Tekme so pokazale prav lep napredek odbojke v Sokolu in moremo biti z doseženimi uspehi prav zadovoljni.

Kot tretja prireditelj bodo danes ob 16. lahkosletne tekme članstva in naraščaja, drevi ob pol 21. pa bo v veliki dvorani Sokolskega doma prosvetna akademija.

Prosvetna akademija šišenskega Sokola

Sokolskemu članstvu in prijateljem sokolskega sporočamo, da bo drevi ob 20.30 v Sokolskem domu v Šiški prosvetna akademija po naslednjem sporedu:

1. Nagovor br. prosvetarja; 2. Adamič: Bog dan, Prelovec: Nageljni rdeči, Festerer: Razbita čaka. Poje pevski zbor Narodne čistilnice v Šiški; 3. O. Zupančič: V vlakom. Rečila br. Kremžar Marjan; 4. Pavčič: Zvenica, Vilhar: Cvatli, cvali ručice, Bende: Ty ma ruže tmava. Poje gđ. Polajnar Milica; 5. Schubert: Quatre Impromptus, Al. legro: Klavir solo, igra gđ. Pehany F.; 6. Triglavski korčevnik, Venček narodnih pesmi. Harmonika solo, igra mali Boltar; 7. Ipavec: Savska, Golovac: O more duboko. Sattner: Nikar, nikar. Poje kvintet »Šišenski fantje«; 8. Vieuxtemps: Balada in poloneza. Violina solo, igra br. Papler Alberi; pri klavirju gđ. Pehany F.; 9. Pavčič: Pa. stitica, škrijane: Visjia, Lajovic: Začela je roža, Poje gđ. Polajnar Milica; 10. Svaček: Zapra so njena okenca, Mirk: Jutro, Ada. mič: Završni fantje. Poje pevski zbor Narodne čistilnice v Šiški. Vabimo na akademijo in prosmo polnočnega poesta. Zdravo!

— Sokolsko društvo Ljubljana-Meste priredi na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. 6. t. m. svojo vsakoletni javni nastop, združen s narodno veselico in areolavom. Še pred

nastopom odkrije Narodna odbrana spominsko ploščo Viteškemu kralju Aleksandru I. v narodni šoli v Mostah. Po odkritju se prične na šolskem dvorišču in poleg ležeči Krekovi česti javen nastop vseh oddelkov, po nastopu pa veseliča z bogatim srčolovom in plesom. V primeru slabega vremena bo prireditelj na Mali šmaren 8. t. m. Sodelovala bo vojaška godba 40 pp. triglavskega. Močaniki Sokol uživa v naših naprednih krogih vse simpatije že od nekdaj, zato upamo, da bo tudi tokrat posest pomotevilen. Zdravo!

Iz Trbovelj

— Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja. Kakor je bilo že najavljeno, priredi »Sokol

DNEVNE VESTI

— Eni za minimalne metode, drugi proti njim. Novosadska trgovska zbornica je imela v torko anketno o minimalnih mezdah iz kolektivnih pogodbah v zvezi z osnutkom uredb, ki ga je sprejela Centrala industrijskih korporacij na svoji seji na Bledu. Dosežen je bil sporazum, naj se z zakonom določijo minimalne meze za industrijsko delavstvo in sicer enotno za vsa država. Anketa je pa zavzela stališče proti obveznemu sklepanju kolektivnih pogodb, češ, da je to neizvedljivo in da bi bilo v škodo industriji. Zveza industrijcev v Sarajevu je pa na seji v torko zvečer proučila predlog Zveze industrijcev za Slovenijo glede minimalnih mezd in nastopila proti njim, češ, da so edina prednost bosanske industrije nizke meze. Če bi pa že prišlo do te uredbe, naj bi znašala temeljna meza 2 Din in bani naj bi imeli pravico znižati ali zvišati to mezo za 20%. Če bi pa prodrl predlog, da bodi osnovna meza 2,50 Din, naj bi imeli bani pravico znižanja ali zvišanja iste za 25%.

— Domača industrija bo gradila mostove za 70 milijonov Din. V prometnem in v ministrstvu javnih del so pripravili načrti za nove mostove in licitacije se že razpisujejo. Mostove bo gradila domača industrija. Tako ji bo za del časa zagotovljeno obratovanje. Stroški za nove mostove so proračunani na 70 milijonov Din.

— Tragedija bivšega dobrovoljca in narodnega poslanca. Včeraj dopoldne si je končal v Novem Sadu življenje bivši dobrovoljec in narodni poslanec, zadnje čase občinski bolničar v Nintčevu in Banatu Mihailo Antič-Vidaković. Skočil je iz drugega nadstropja banke palače in se ubil. V smrti ga je pogubila vest, da je odpuščen iz občinske službe. Zakaj je bil odpuščen, še ni znano. Pri njem so našli več legitimacij, tako sokolsko, dobrovoljsko, rezervnega oficirja itd.

— Slavnj anglijski kirurg v Dalmaciji. V Filip Jakovu pri Biogradu je na počitnicah slavnj anglijski kirurg dr. James Perry s svojo soprogo, tudi znano zdravnico dr. Mahell. Posetila sta vse kraje, kjer se je mudil anglijski kirurg.

— Knez Windischgrätz na potovanju po Dalmaciji. V torko popoldne je priplul v Split parnik »Kralj Aleksandar«, s katerim se je pripeljalo 180 potnikov, med njimi znani madžarski aristokrat knez Windischgrätz. Knez potuje do Kotora, potem pa se vrne preko Splita v Benetke.

naj nas še dalje varujejo pred slabim vremenom.

— Nadstojalni plesalni tečaj priredi SPD od 6. do 8. septembra na Kamniškem sedlu. V soboto, dne 5. t. m. je odhod udeležencev iz Ljubljane s popoldanskim vlakom ob 13.50 uri. V nedeljo dne 6. t. m. vzpon na severovzhodno steno Brane. V ponedeljek vzpon na severozahodni greben Planjave, v torko na zahodni steno Brane. Udeleženci morajo imeti vso plesalno opremo, t. j. plesalnike, vrvi, karabinarje, klinke in kladivo. Osvetlovanje društvo SPD nudi vsem udeležencem brezplačno pranočino v koči na Kamniškem sedlu. Prijave sprejema pisarna SPD v Ljubljani, najkasneje do petka dne 4. t. m.

JUTRI OB 16.30 IN 20.30
Od jutri naprej ob delavskih po dve predstavi!

Nepozabna Regina Louisa Ulrich v prekrasnem vefilimu godbe, petja, humorja in pravega dunajskega razpoloženja:

Žrtev ljubezni
Hans Moser, Oskar Sima

Izven sporeda:
Popolna olimpijada
Dolžina olimpijskega filma 1000 m !!
Cene: klub ogromnemu sporedu od 3.50—4.50 Din !

KINO MOSTE

— Poseben približek kadilcem, ki bodo med 1. in 13. septembrom obiskovali jesenski velesojem. Je pripravila monopolna uprava tudi letoš. ko bodo spet samo na velesojem prodajali posebej v ta namen narejene cigarete »Vardar« in »Drina« najboljši kvalitete. Čeprav bodo velesojne »Vardar« in »Drina« prava specialiteta, ven dar ne bodo nič dražje kot navadne cigarete tega imena.

— Meze parketarjev delavcev so se povišale povprečno za 37%. Zveza lesnih delavcev Jugoslavije nam sporoča, da so se meze parketarjev delavcev po sklenitvi pogodbe zvišale povprečno za 37% in ne 20 do 25%, kakor so poročali nekateri listi. Kmalu bo prišlo tudi do pogajanj za sklenitev pogodbe med mizarstvenimi podjetji in delavci v Ljubljani.

— Podpora za kmetijsko razstavo. Kakor druga leta, prireda sreski kmetijski odbori in razne druge kmetijske organizacije tudi letoš. kmetijsko razstavo. Ker so te razstave zelo koristne za pospeševanje kmetijstva, je kmetijsko ministrstvo odobrilo vsem bankam upravitvam skupaj 100.000 Din podpore za nje.

— Znižana voznina za proslavo Rdečega križa. Prometni minister je dovolil 75% popust na državnih železnih udeležencem proslave 60-letnice društva Rdečega križa, ki bo 20. t. m. v Beogradu. Vozna olajšava velja od 17. do 20. septembra za odhod in od 20. do 23. septembra za povratek.

KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri si morate ogledati velikega mojstra

EMILA JANNINGSA
v veleumetni

STARI OČKA
(DER SCHWARZE WALLFISCH)

Prideta kralja smeja in humorja

Pat in Patachon
kot
gangsterja
Velika premiera smeja !

— Prirodoslovne razprave so izšle v novi obliki. Po vzorcu mnogih prirodoslovnih časopisov bo izhajalo Prirodoslovno društvo odlejal vsako razpravo kot poseben zvezek brez ovitka. Šele popolna knjiga (40 pol) dobi ovitek in kazalo. Na ta način bo mogoče objavljati brez zamude razprave, ki jih naši prirodoslovci predložijo. Prirodoslovne razprave so edini naš znanstveni časopis, v katerem lahko naši raziskovalci poročajo o svojih izsledkih. Bolj so namenjene stiki z znanstvenimi časopisi v inozemstvu kakor pa domačim naročnikom. Upamopa, da nam ostanejo tudi naročniki zvesti, saj pomagajo s svojo naročnino izdajati list, ki pridobiva z zameno mnogo dragocene znanstvene literature za naše knjižnice (letno v vrednosti približno 120.000 Din).

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno in toplo vreme. Najvišja temperatura je bila v Splitu 30, v Skoplju in Sarajevu 29, v Zagrebu 28, v Ljubljani 27,7, v Beogradu 27 in v Mariboru 22. Dasi je kazal barometer v Ljubljani 763.1 mm, temperatura je bila 15.2.

— Olga Broznik umrla. Včeraj smo poročali o ljubavi tragediji na Sušaku, kjer je narednik Milan Savić streljal na svojo izvoljenko Olga Broznikovo, potem si je po pognal krogljo v glavo in izdihnil. Težko ranjena Olga Broznik je včeraj jutraj v bolnici umrla. Zaljubljenca sta v poslovnih pisarnih izrazila zadnjo željo, naj ju pokopljajo v skupni grob, kar se bo tudi zgodilo.

— Sreča v nesreči. Včeraj jutraj se je prevrnil na cesti med Splitom in Šibenikom avlo z avstrijskimi turisti v 9 m globok prepad. K sreči pa človeških žrtev ni bilo. Težje so ranjeni samo dve gospe in en gospod. Za prvim avtomobilom je vozil drugi in potniki iz njega so takoj prikočili ranjenecem na pomoč. Za silo so jim obvezali rane in jih prepeljali v šibeniško bolnico.

— Radijo, gledališče, film so zastopali v ilustrirani tedenski reviji »Naš val«, ki izhaja vsak petek v Ljubljani. Iz nove številke, ki je obilno ilustrirana, posnemamo

samo najvažnejše priporočila, tako radijski članek o komarjih in elektriki, zgodbe in neizgode Bojana Petka, libreto Puceljčevih oper »Manon Lescaut«, Zolženkov duhovito ertico »Močnejše od smrti«, kramljanje o filmu »Dve novinarki in an interview«, križanke, smešnice, modne skice, slike s politično id. »Naš val« ima stalno na 32 straneh pregledno urejeno sporedno vsebino domačih in inozemskih radijskih oddajnih postaj na kratkih, srednjih in dolgih valovih. Mesna naročnina Din 12. Zahlevajte še danes brezplačno in brezobzorno na oglede eno številko. Pišite na naslov: Uprava radijske revije »Naš val«, Ljubljana, Knašjeva 5.

— Mesalni trgovaški tečaj v Novem mestu. Vpisovanje dnevnih. Zahlevajte pouka 6. septembra. Zahlevajte prospekte.

Iz Ljubljane

— O preslavi Nj. Vel. kralja v Ljubljani razglasa kr. banka uprava: V nedeljo ob 10. se bo darovala v stolnici sv. Nikolaja slovesna pontifikalna masa, po kateri se bo zapela zahvalna pesem »Tebe Boga hvalimo in pripadajo molitvijo za kralja. V pravoslavni kapeli se bo vršila slovesna služba božja ob 8. uri, v evangelijski cerkvi pa ob 10. uri. Gospod ban bo od 11. ure naprej sprejemal v banški palači poslovilne in častnike.

— Tudi na Aškerčevi cesti najdbe. Seveda ne moremo »narediti« iz njih senzacije, ker gre za navadno stavbno kamenje. Kakor znano pripravljajo na Aškerčevi cesti teren za tlakovanje ceste ter odkopavanje cestni nasip precej globoko. V nasipu in pod njim je nenavadno mnogo stavbnega kamenja, ki je po splošnem mnenju ostank razvalin stare Emone. Baje tam teren še ni bil prekopan večkrat in bi morda odkrili kakšno znamenitost, če bi kopali globlje. Iskopali so že cele grmade kamenja, ki ga zlagajo v kupih vzdolž ceste.

— Francoski bojovniki v Ljubljani. V nedeljo 6. t. m. ob 19. uri se pripeljejo v Ljubljano s posebnim vlakom zastopniki s'avnih Polus d Orient, ki prihajajo tu di letos v našo državo obujat spomine na skupno trpljenje in skupno zmago Pozivamo vse nacionalne organizacije in vse nacionalno javnost, naj prihitijo v čim večjem številu na peron glavnega kolodvora ter izreče dragim francoskim gostom že ob njih prihodu iskreno dobrodošlico. Akcijski odbor združenih nacionalnih organizacij v Ljubljani.

— Izprememba v voznem redu cestne železnice. Uprava cestne železnice sporoča: Na progi Vič—St. Vid ovirajo sedaj tramvajski promet najbolj zaporne državnne železnice, katero križa tramvajska proga na Celovški cesti. Radi številnih vlakov morajo tramvajski vozovi čakati pred zapornicami, in vsakokrat, kadar čaka voz pred zapornicami, morajo čakati na vseh križiščih tudi tramvajski vozovi do St. Vida in Viča. Radi tega čakanja so se potniki stalno pritoževali. Da se odstrani stalno čakanje na križiščih in da se pospeši promet, se je uprava cestne železnice odločila, da razdeli progo Vič—St. Vid v dve progi, in lo v progo: Vič—glavni kolodvor in progo: kavarna Evropa—St. Vid. St. Vid se delitvijo se do dosege, da bo promet proti Viču popolnoma neoviran, proti Šiški in St. Vidu pa bo tudi manj zakanja, ker se bo vsaka zakasnitev pri zapornicah hitreje izravnavala. Radi hitrejšega prometa se bo čakanje na postajališčih pred magistratom, pošto in kavarno Evropo na medsebojne zveze omejilo samo na slučaj istosodne navzočnosti obeh voz različnih prog. S tem bo mogoče vozni red točno vzdrževati, promet pa se bo tudi radi pospešene vožnje hitreje razvijal. Promet po novem voznem redu se je pričel s ponedeljkom.

— Kupite splitske preproge na velesojmu, paviljon F!

— Vstopnina v velesojemskem varietetu je znižana pri popoldanskih predstavah, ki so primerne tudi za mladino.

— Jugoslovanski šumarji pridejo v soboto s svojega letnega kongresa JSU v Zagrebu pogledat velesojem v Ljubljano. Gotovo bo Ljubljana s največjim veseljem in gostoljubnostjo sprejela šumarje. Ki so s svojo vsestransko s'ajno razstavo »Za naš les« dokazali, da so v prvi vrsti borci za ojačanje gospodarske krize in za zboljšanje razmer vseh stanov.

— Franja Tavčarjeva vabi vse članice Kola jugoslovenskih sester, da se udeležijo proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., ki jo priredi Sokol.

— Film »Žrtev ljubezni« v kinu Moste. Pretresljiva tragedija se odigrava v slovitem dunajskem filmu »Žrtev ljubezni«. Snov je zajeta iz življenja dunajskega predmetja in nam kaže strahotno urodo dekleta, ki jo je prodal njen lastni brat. V glavni vlogi nastopa simpatična Luise

Uljrich. Od jutri bosta ob delavskih vseh dan dve predstavi in sicer ob 16.30 in 20.30. Poleg filma »Žrtev ljubezni« je na sporedu tudi hranski film »Popolna olimpijada«.

— O uporabi plina in ogija ali drv za pogon motorjev in o njem narodnega spodbudnega pomena bo v soboto točno ob 15. predaval v paviljonu K na velesojmu Lujo Šeeger, inženjer Destilacije d.d. v Tešici, ki je napisal znamenito knjigo »Grundriss der Holzgasanlagen«. Predavanje prvotnega strokovnjaka je zanimivo za vse sloje in bo tudi tako popularno, da bo lahko isvajanja razume vsa t. do. Vstopnine ni, opozarjamo pa na točnost!

KINO UNION, tel. 22-21
Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri prekrasni vefilimi

Črni angel
Film, ki je pri včerajšnji premieri občinstvu izredno ugajal.

— »Singing Babies« so že pri prvi predstavi očarale do zadnjega kotička nabito ogromno dvorano velesojmskega varieteta. Pojo menda v vseh jezikih, med njimi pa tudi ruske, češke, hrvatske in slovenske pesmi. Sijajno in odlično! Druga se mara mo praviti, saj pridele itak sami poslušati in seveda tudi pogledat. Je vredno! Poleg njih sta pa oba Frindta v resnici prvotna točka, saj tako spretni telovadci, kar se tiče najtežjih težnih vaj, še nikdar nismo videli v Ljubljani. Neprekosljiva je njuna točka »Zeitlupe« kjer najtežje vaje izvajata popolnoma počasi. »Mali« Emil s svojim »velikim« orkusom je pa teater zase, saj je groteskni orjak neodoljiv komik. Njegova dva v plemenitu arabske konja spreminjena kučka pa znata celo visoko špansko solo in vse umetnost: najznamenitejših cirkuških konj. Tudi žonglerski par Zarkoni nam je pokazal precej novega in brez skrbi trdimo, da je vsak artist zase vreden občina.

— P. m. občinstvo opozarjamo na izredne ugodnosti, ki jih nudi uprava gledališča letošnjim abonmentom. Čane abonmentom kakor tudi dnevene cene so znižane.

— Uprava Hubadove župe JPS vabi vse pevece ljubljanskih zborov k sodelovanju pri proslavi rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. v nedeljo 6. t. m. ob 10. na Kongresnem »rgu. Skupno s sokolsko godbo bo mo peli »Hej Slovanci« in »Pesem sokolskih legij« enoglasno. Pevala vaja bo v nedeljo točno ob 9. uri dopoldne v telovadnici realne v Vegovi ulici. Udeležba za vse ljubljanske zore obvezna. Uprava.

— Bejgraška šola se ni končala. Zato naj vsi otroci od II. razreda dalje, ki so se in se bodo še vpisali v to šolo, obklicujejo do otvoritve te šole, svoje lanske kole, razen vpisanih otrok novincev I. razreda, ki naj se zgledajo v ponedeljek 7. sept. ob 14. pri upravitelstvu VI. deske narodne šole, Šiška, da jim odkaže začasne učne prostore.

Iz Maribora

— Proslava kraljevega rojstnega dne v Mariboru. V torko zvečer se je vršil v mariborski mestni posvetovalnici sestanek predstavnikov raznih tukajšnjih kulturnih in nacionalnih društev. Razmotrivali so o čim slovesnejši proslavi rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Na tem sestanku so izvolili poseben odbor, ki bo izvršil potrebne priprave in sestavljal program.

— Sprejem dece v mestno dnevno zavetišče. Interesni dobe tiskovine za prošnje pri mestnem socialnem uradu na Rolovškem trgu ali pri upravi mestnega Mladinskega doma v Arosčevu ulici. Izpolnjene prošnje potrjene od šolskega upraviteljstva in mladinskega predstojnika, je oddati pri upravi zavoda 7. t. m. ali 10. t. m. Deca, ki bo sprejeta, bo o tem pravočasno obveščena potom upraviteljstva šole, ki jo obiskuje. Sprejeta deca pride v zavod 16. t. m. po pouku in to po možnosti v spremstvu staršev.

— Ugodnost za kopalce na Mariborskem otoku. Mestna podjetja so s 1. septembrom uvedla v kopaljšču na Mar. otoku celodnevno kopalno turo, tako da veljajo dopol. dne kupljene vstopnice za ves dan.

— Dekleta v balet. Mladenke, ki imajo veselja do plesa, se sprejmejo v balet Narodnega gledališča v Mariboru. Prijave sprejema dnevna blagajna gledališča dnevo od 9. do pol 13. in od 15. do 17. ure.

— Enodnevna meza za brezposelne. Kljub stiski v Hutterjevi tovarni delavci še delajo, ker nimajo vzroka, da bi stavka. li. Vendar pa je za danes predvidena 24-urna stavka v znak solidarnosti. Po iniciativi g. Hutterja so delavci v njegovi tovarni

ni namenili ves dnevni zaslužek brezposelnim delavcem. Včerajšnja meza je znašala 70.000 Din, ki bodo porazdeljeni med brezposelne. Ta gesta pač najbolj dokazuje, da se gre za politično borbo, marveč le za borbo za vsakdanji kruh.

— Zastrupljanje s alkoholom. Včeraj jutraj so našli ljudje v Magdalenskem parku 40-letnega posestnika Stefana Robnika iz Kaple pr. Breznem nezaveleznega. Možu je iz ust silila dušilna pana, po kateri so ugotovili hudo zastrupljenje s alkoholom. Robnika so prevažali v bolnico, kjer je njegovo stanje zelo resno.

Z Jesenic

— Proslava kraljevega rojstnega dne. Sokolsko društvo Jesenic: proslavi rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. v soboto in nedeljo. V soboto ob 19.30 bo baklada s sodelovanjem gasilskih čet in drugih prijavljenih društev in organizacij. Ob 21. bo v Sokolskem domu akademija s izbranim, peštrm sporedom. V nedeljo ob 10. bo slavnostna seja društvene uprave ob udeležbi vsega sokolskega članstva, naraščaja in dece. Članstvo se mora udeležiti baklade, akademije in seje v slavnostnem kroju.

— Smrtna nesreča. V torko popoldne so se igrali otroci na spornem igrišču »Bratstva«, kjer so plezali na dreve. Z visoke bukve je padel 14-letni učenec mešanske šole Albin Zemlja in obrazil možno pobit na skali. Zdravniki dr. Bartol Keržan mu je nudil prvo pomoč, potem pa je odredil, naj težko ponesrečenega dečka odpeljejo v ljubljansko bolnico. Nesrečni deček pa je že med prevozom v Ljubljano umrl. Njegovo truplo prepeljejo na Jesenice, kjer bo danes pogreb na domačem pokopališču. Težko prizadetim svojcem sme iskreno sožalje!

— Nov grob. Po daljši boleznij je v bolnici bratovske skladnice umrla bivša gledalka pri carinarstvu in Jesenicah ga. Franciška Otrin, stara 53 let. Zaprstila je hčerko in več s'nov, ki pa so večinoma že praskrbljeni. Pokopali so jo včeraj ob veliki udeležbi njenih prijateljev, znancev in sodelavcev. Bodi ji lahka zemlja!

— Premestitev carinskih uradnikov. Po službeni potrebi sta premeščena carinika Muhamed Djurđić k carinarstvu in Metković in Stjepan Gelasso k carinarstvu v Maribor, na lastno prošnjo pa upravnik tukajšnje carnarne Dragojub Lujšić za upravnika carinarstva v Vrhu.

— Dopolnilo. V sobotni številki »Slovenskega naroda« smo poročali o uspešnih jesenskih vrtnarjev. Nehote pa smo pozabili omeniti vrt gđ. Anke Kljnarjeve ob Sokolski ulici, ki je eden najlepših na Jesenicah.

Iz Kočevja

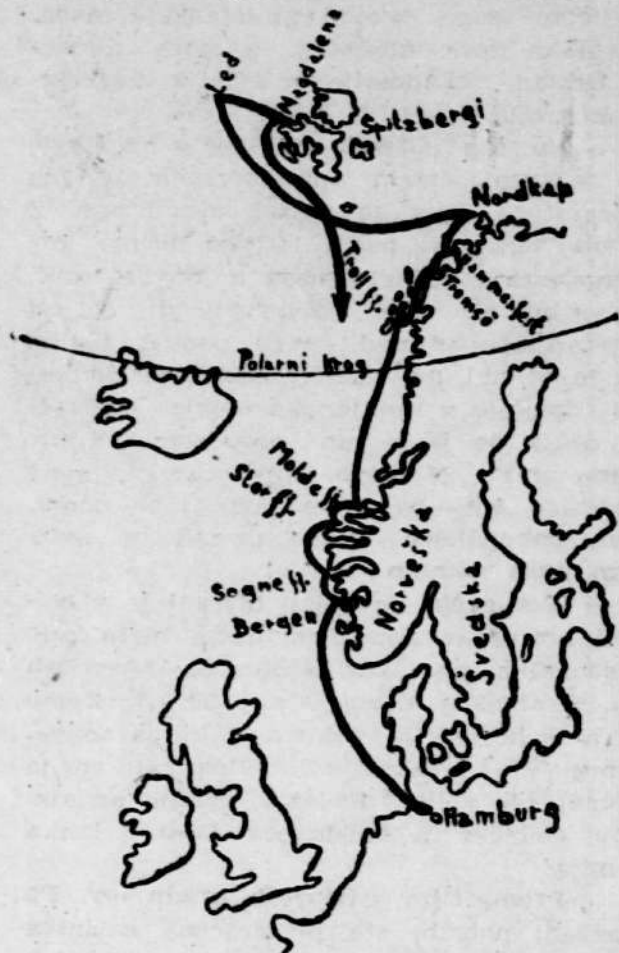
— Stare avstrijske krajkare so mu metali. V Kočevju se je mudil nekaj dni akrobat, ki je nad mestnimi hišami razkazoval svoje umetnije. Vozil se je po vrvi tudi z motornim kolesom, večerjal na vrvi ter končno na vrvi legel tudi k potičku. Seveda si pa zaspati na vrvi ni upal, ker bi bilo to že malo preveč tvegano. Pa je imel mož za svoje akrobacije tudi veliko število gledalcev, ki so vsak njegov gib spremljali z velikim navdušenjem in užitkom. Med akrobacijami je član njegove družbe pobiral med gledalci prispevke v železno posušico. Pa se je akrobat po pregledu posušice hudoval, ker so mu navdušeni gledalci metali v njo tudi stare avstrijske krajkare. Menda je mož nabral grob 200 komadov tega drobiža. Sicer pa je vseeno prišel na svoj račun, ker so se drugi gledalci odzvali bolj hvaležno.

— Mestna komisijska, hodi po mestu ter ugotavlja higijenske nedostateke. Vodi jo arhitekt g. Urek Jovo.

— Na zadnjem sejmu, ki se je vršil te dni v Kočevju je bilo mnogo čebule. Zato je bila ta dan tudi cena čebuli precej nizka. Kočevske gospodinjice so se zelo dobro založile z njo. Tudi krompir se je nekoliko pocenil, prodajali so ga po 0.50 Din kg, prej pa po 0.75 Din. Od Črnomlja so pripeljali na sejem tudi grozdje, ki so ga prodajali po 5.— Din kg. Ker je občinska uprava uvedla poleg sejmov tudi redne tržne dni in to ob sredo in sobotah, je Kočevje zdaj mnogo bolj preskrbljeno s povrtnino in kmečkimi pridelki, kakor prej. Najboljše blago in najcenejše prihaja na kočevski trg iz črnomelskega sreza. Občinska uprava je z uvedbo tržnih dni zelo ustregla meščanom in kmetom.

Prvi Slovenec na severnem tečaju „Slovenskega doma“

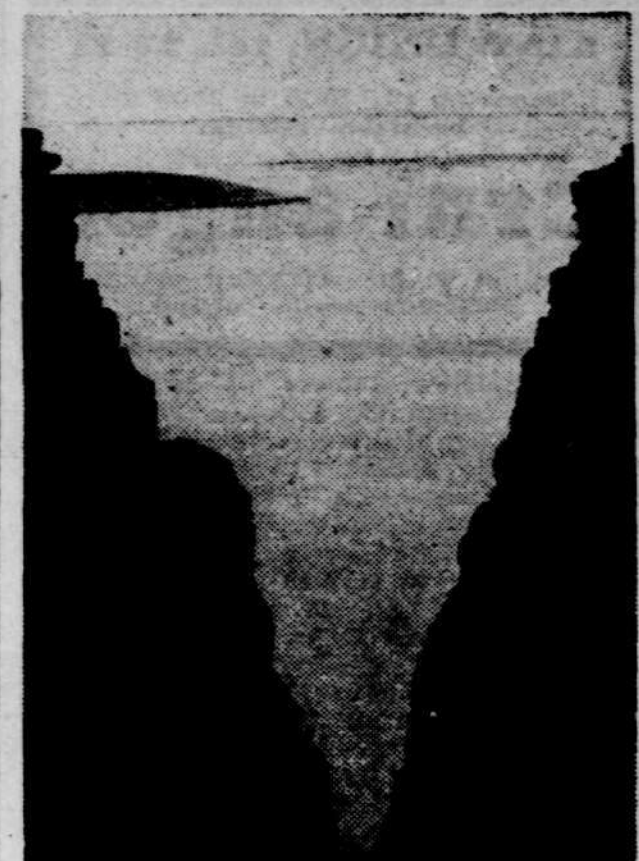
Ljubljana, 3. septembra. Tako so presenetili sleglice svojih čitalcev brumaj zemljepisci iz Kopitarjeve ulice, ki so s debejo tiskanim naslovom presadili samotni skrajni zemeljski polered lednih puščav visokega severa na severno obal Norveške, na Nordkap. Pravi severni tečaj res še ni bil srečen, da bi videl Slovenca in tja se gotovo tudi potnik »Slovenskega doma« ne bo napotil. Severni rt in še dalje na sever ležeče Spitzberge je pa posetilo že lepo število Slovencev. Dvomimo, da bi g. Jakac sam postavil smelo trditev, da je prvi Slovenec, ki bo stopil na tomo Nordkapa.

Dr. Oskarja Reje in tovarišev pot na sever

Ze pred desetletji so potovali Slovenci na daljni sever Evrope. L. 1930. pa se je šest ljubljanskih udeležilo izleta s parobrodom ob norveški obali navzgor, ki so si ogledali vse zanimivosti slikovitih fjor-

dov, slapov in so končno s Severnega rtiča odpluli še dalje na Spitzberge. Udeleženece tega izleta, docent ljubljanske univerze g. dr. Oskar Reja je svoje zanimive popotne vtise popisal v reviji »Življenje in svet« (knjiga 8.). S cejo vrto predavanj v radiu, ljudski univerzi in ZKD je seznanil poslušalce s pokrajino Norveške in severnih otočij.

Strmo odrezani prepad, ki ga je z vrha Nordkapa ujel na ploščo dr. Božo Škerj. Dve leti kasneje je potoval po Norveški univ. docent dr. Božo Škerj z družinico in je svoj izlet ob slikoviti obali Norveške izkoristil tudi za antropološke študije. S te strani je obogatil naše znanje o življenju severnih pomorcev z več kot deset članki v »Življenju in svetu«, knj. 12. in 13. Svoje popotne vtise je poizvil s skoraj 50 lastnimi posnetki mest, fjordov, lednikov in ljudi, na kar naše čitatele še posebej opozarjamo. Tudi dr. B. Škerj je seznanil javnost s karakteristiko visokega severa z več predavanji, ki so še marsikomu v spominu.

Opereta „Pod to goro zeleno“

Vse zapletene zmešnjave v nji se končajo dobro

Ljubljana, 3. septembra. O prihodnji noviteti, revijalni opereti »Pod to goro zeleno...« naj vam kaj izdam? Vse, kar vem, toda z enim pridržkom: kakršne informacije sem dobila, take vam dajem. V gledališču sem najprej naletela na režiserja - gosta gospo Vero Balatkovo in jo vprašala: — Kdo je komponist? — Zamejala se je, kakor se zna ona in zapela nekaj taktov iz operete »Sveti Anton...« Toda komponist ni sv. Anton, temveč Jara Benek, ki ima na vesti sv. Antona in to »Goro zeleno...« — In kdo je libretist? — sem hotela vedeti — Po receptu: Več glav več ve. — kar štirje: Tobis, Mirovsky, Rohan in Spira — brez nevarnosti, da bi se uresničila prislovica: mnogo kuharjev pokvari jed... — in že je ušla ga. Vera na oder. Vprašala sem prvi žrtev, ki mi je prišla nasproti — Zupana (igral bo gozdarja Ščetinca) naj mi pove za kaj gre v opereti. — To ti važno, — o tem kasneje. Ozrl se je previdno na vse strani in šepnil na uho: — Ali že veste najnovejšo, toda to mora ostati tajnost: Peček je osumljen, da krade zlate fazane! — Od groze mi je zastal dih — Kje? — sem končno izdala. Zupan se je hudomušno namuzal »Pod to goro zeleno...« Beena sem mu obrnila hrbet in sklenila masčevanje. Zatočila sem

ga: — Ali že veste, Peček, da vas Zupan obrekuje? Ne bom povedala kako — Peček je bil videti nekam plašen, kar sicer ni njegova navada in zamrmral je: — Veste, zaradi pogostega uživanja alkohola je Zupan trapastega duha in nekoliko zmešane pameti. — Zaboga, od kdaj? — sem se zavzela. Z mračnim obrazom mi je odgovoril — Od kar igra gozdarja Ščetinca »Pod to goro zeleno...« Z uničujočim pogledom sem ga zapustila in se obrnila na oder. Zupenčeva je žrgoila visoko do zvezd in ni bilo trenutno mogoče načeti z njo pozemskih pogovorov. — Kaj je novega — sem pobrala Poličeva, ki je priplesala z imenitnim »šljafanjem« kot znajo to kmečka dekleta, z odra. — Pomislite, Peček, hoče imeti po vsej sili moj foto na nočni omari! — In radi tega ste tako potrti — se zanimam, nato pa se zasmejam: — Ne boste me potegnili — že vem, da je glavni slager operete, ki je bil v Parizu nagradjen: — »Rad bi imel tvoj foto.« — Kakšne konflikte pa doživite v vlogi gozdarjeve Hanči? — Pasje! — Tamle je novi operni tenorist Gorski! kajne? Kakšen pa je? — Ponosen in trmast, da se Bog usmili! Z Zupenčevu se neprestano prepirata. In šele ko mu reče »srček« postane priazen z njo! — zatrjuje Poličeva.

André Theuriel: 79

Nevarna lepotica

Roman

— Jakob, zvedela sem, da trpiš in zato sem prišla... Pozabiva na preteklost, misliha samo na tvoje zdravljenje in zdravje.

Nalik prestrašenemu otroku je plaho dvignil k mi glavo in solze so mu zalile oči. Beseda preteklost je zdrnila v njem toliko sladkih in bolečnih spominov... — Hvala, je zašepetal ilite.

Njegove solze in intenzivno globoko pretreslo mlado ženo. Videla je, kako strašno se je Jakob izpremenil v boleznih, kako je oslabil, kako bled in suh je. In sočutje je zadušilo ves njen gnev. Zasmilil se ji je ta nesrečnik, ki so ga bile spravile muke kratkih mesecev tako daleč. Pozabila je na vse in nečrna čustva iz dni sreče so omehčala njeno srce. Na dano znamenje sta Jakobova mati in Lechaute po prstih odšla.

Nezvesti mož in varana žena sta ostala sama v sobi. Z nežno skrbjo je

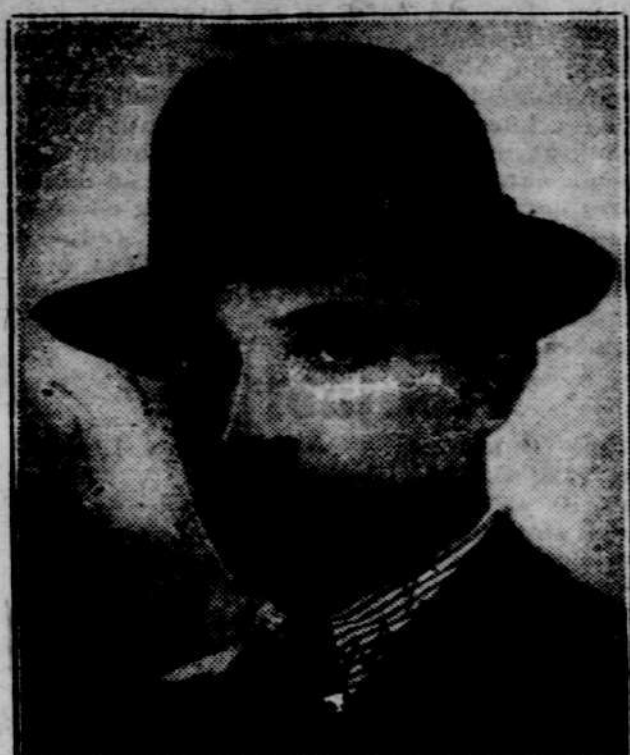
Terezija prigovarjala Jakobu, naj udobno sede v naslanjač. Sama je sedla na pručico ob njegovih nogah in ga prišla za roke.

— Jakob, — je povzela besedo, — zaupaj mi, prihajam k tebi kakor nekoč, ko sva bila še srečna v Priure. Spominjam se samo tistega trenutka, ki si me ljubil in ko sem bila ponosna na tvojo ljubezen... Na vse drugo hočem pozabiti kakor na težke sanje. Če hočeš, se nama srečni časi povrnejo. Čim se obrne tvoja bolezen na bolje, se vrneva v Priure in videl boš, da se ni tam nič izpremenilo, da te tam čaka sreča kakor nekoč.

Sladko-kakor zna le ljubica, trpečemu otroku govoreča mati, mu je počasi priklicala v spomin vse podrobnosti iz njene mladosti, vse stvari in ljudi, za katere se je prej zanimal. — Sadni vrt daje še vedno enako dobre slive, solnce še vedno lepo zahaja nad Anjouem, bivši pastir »Vodna podgana« se je postaral, drži se pa še vedno krepko, ribič še vedno vneto in pogosto povprašuje po Jakobu.

Obujajoč te davne spomine je tu pa dvignila globoke črne oči k bolniku in opazila, da je ne posluša več. Slikarjeve oči so bile uprte v majhno študijo, visečo na nasprotni steni. Terezija je opazila to sliko ki je obrnila nase Jakobo

— Oho! Natolcevanje! — protestira Zupenčeva, ki je prišla z odra ujela najin razgovor — Vse to se godi samo »Pod to goro zeleno...« V terti se zasmejem, nato pa ustavim Gorskega, ki gre mimo.

— Naš novi kolega? Predstavila vas bom publiki — napisala bom vašo tiradico. Gospe, pomagajta mi! Okrenem se k njemu: — Ime? — Ivan Gorski! — Rojen? — Brez dvoma! — Toda kje? — V Bosni! — Starost? — Nevarna, — se oglasi Poličeva. — Postava? — Elastična, — sekundira Zupenčeva. — Oči? — Ooooooh! Dekliška in vsa druga sreča na — trne! da ne sfrčite! — Laže? — Polnoštevili! je hihitala Poličeva. — Posebni znaki? — To pot odgovori Gorski: — Slabi vokali! Teško je obvladati takoj pri prvi vlogi jezik — toda imam silno ambicijo, učim se ga pri Frtaučkovem Gustinu. — Čestitam! Potem sem pomirjena! —

Na hodniku sem bila po naključju priča prepira. Smrkolova je očitala Freibu, da mu ne bo posojala denarja do sodnega dne, in šele, ko mu je zapretila, da bo prepričala njegovo zaroko z nečakinja, se mi je posvetilo, da je to preprič iz te presmentane »Gore zelene...« Koj nato sta složno zaplesala carico in zagotavljala, da ne spita in ne josta več...

Priplesali so zajčki — girli, naš balet — ki so nalezli od Pečka strast, da hočejo imeti foto (čigav nisem mogla izloviti) na kolarabi in paradižniku, kot so prepevaje neprestano zahtevali. Baje so vse zapletene zmešnjave končajo dobro — oni, ki spadajo skupaj, se dobe. To pa najbrž le zato, ker drži dr. Sveta palico v roki in preti z njo vsem: taktičnim in netaktičnim. Tako, in zdaj ste si popolnoma na jasnem, za kaj gre v opereti »Pod to goro zeleno...« Kaj ne? Maša Slavčeva.

Otroci postajajo večji

Zadnja leta vzbuja pozornost, da mnogi otroci znatno preraščajo svoje starše. Za ta pojav so se jeli zanimati tudi znanstveniki in ugotovili so, da se prične izpremembe že v prvih dneh življenja, kajti zdaj meri novorojenček 52 cm in tehtal okrog 3400 gramov, dočim je menil pred vojno in takoj po nji povprečno 50 cm in tehtal 3000 gr. Na Dunaju so šolski zdravniški več let zapored beležili velikost otrok, ki prihajajo v šolo in ki šolo zapuščajo in ugotovili so, da so prišli leta 1932. v šolo povprečno 5 do 6 cm večji otroci, kakor leta 1924. V šolah tudi opažajo, da so predvojni klopi otrokom pretesne in da je treba postavljati v nižje razrede klopi višjih razredov, za višje razrede pa napraviti nove, udobnejše klopi.

Zdravniki pripominjajo, da je bila visoka postava znak boljše situiranih ljudi iz višjih slojev. V tem pogledu bi bila torej večja rast otrok znak višjega življenjskega nivoja širokih ljudskih slojev. Na drugi strani pa vpliva na rast otrok tudi to, da jim ni treba naporno telesno delati, da je vedno manj otroških boleznih, zlasti rahitizma in da imajo zakonci tudi manj otrok, kakor so jih imeli v prejšnjih časih. Vedno se je opazilo, da je prvorojeni otrok najbolj razvit. Kako bo vplivalo to na telesno konstitucijo ljudi v bodočnosti, se še ne da povedati. Voljake izkušnje pred vojno in med njo so pokazale, da so ljudje nizkih postav odpornejši od velikih.

Kupujte domače blago!

bovo pozornost in takoj jo je spoznala, da predstavlja slikovit kotiček pristanišča Saint-Jean. Ta znak njegove brezbriznosti ni bil zlonamern, vendar pa jo je znova zbadel v srce in umolknila je.

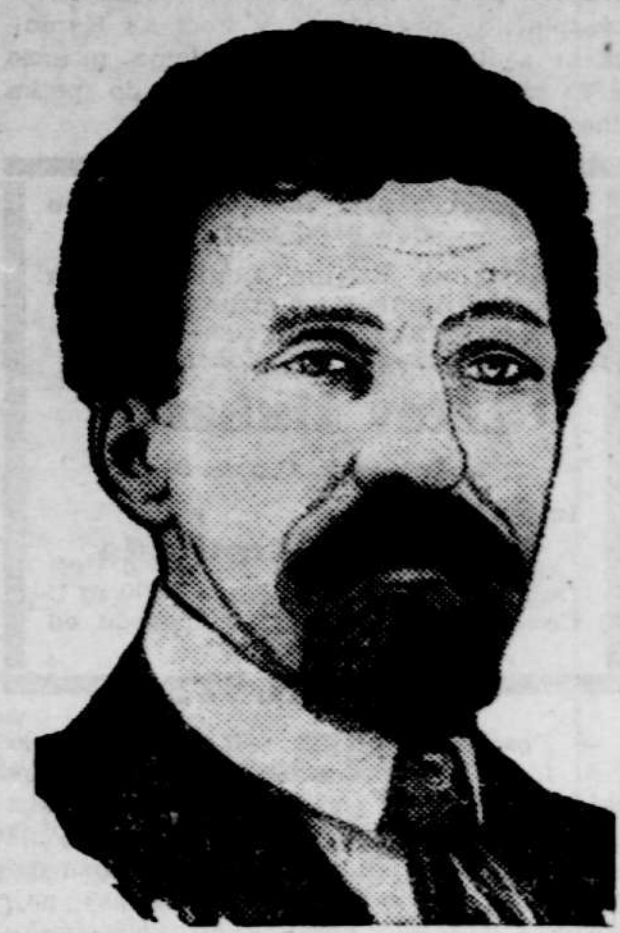
Nezvesti mož in varana žena sta ostala sama v sobi. Z nežno skrbjo je Terezija prigovarjala Jakobu, naj udobno sede v naslanjač. Sama je sedla na pručico ob njegovih nogah in ga prišla za roke.

— Jakob, — je povzela besedo, — zaupaj mi, prihajam k tebi kakor nekoč, ko sva bila še srečna v Priure. Spominjam se samo tistega trenutka, trenutka, ko si me ljubil in ko sem bila ponosna na tvojo ljubezen... Na vse drugo hočem pozabiti kakor na težke sanje. Če le hočeš, se nama srečni časi povrnejo. Čim se obrne tvoja bolezen na bolje, se vrneva v Priure in videl boš, da se ni tam nič izpremenilo, da te čaka tam sreča kakor nekoč.

Ugašajoče sovjetske zvezde

Rykov je prevelik prijatelj vodke — Buharin in Radek nista pravoverni boljševika

Izmed drugih komisarjev ni nobenega, ki bi imel velik vpliv na sovjetsko notranjo politiko. Položaj komisarja lahke industrije Ljubimova se je zadnje čase precej omajal zaradi njegovih izpadov proti tako zvanim stahanovcem, položaj finančnega komisarja Grinka so pa omajale nerednosti v državni banki. Možlank nikoli ne sili v ospredje. Počasni, toda zanesljivo raste Ukrajinec Rudžutak, ki bi gotovo hitreje prišel na vodilno mesto, odgovarjajoče njegovim sposobnostim, da ga ne gledajo po strani Ukrajinci, češ, da se je preveč porušil.

Rykov

Izmed bivših političnih zvezd Sovjetske Rusije je stopil v ozadje Rykov. Zdej je komisar pošt in telegrafa, enega najlepše upravljanjnih resorov v Rusiji. Čeprav javno ne nastopa več, si je pa znal ohraniti simpatije delavstva. O njem pravijo, da je eden najbistroumnejših boljševikov in ni dvoma, da se je moral umakniti iz ospredja tudi zaradi vodke, ki jo pije zelo rad. Kako navdušen je za njo, priča tudi novo ime, ki ga je dobilo to rusko žganje, namreč »rykovkac«.

Kakor Rykov, je potisnjen v ozadje tudi Buharin, ki je zdaj glavni urednik »Izvestij«.

Buharin

in ima neprastane težave s pravovernimi komunisti. Nedavno je napisal, da so bili Rusi vedno lenuhi in da so niso znali naučiti reda. To svojo trditve je moral preklapati, obenem so ga pa poslali za kazeno nekaj časa v inozemstvo. Ob stran je bil potisnjen zaradi svoje teorije, da se bogati kmetje tako zvani »kulak« vedno bolj prilagajajo socialistični družbi. Nastopil je odločno proti iztrebljanju »kulakov«, češ, da so to najboljši gospodarji in da lahko Rusija izrazi njihove sposobnosti, tudi v kolhoznom sistemu. Če vidimo, koliko je zdaj med predsedniki in vodilnimi člani kolhozov bivših kulakov, ne moremo dvomiti o tem, da bi imeli na vplivnih mestih večino če bi bilo zmoglo Buharinovo naziranje.

Tudi o Radeku pravijo, da je njegovo novinarsko delovanje prav za prav samo rezervi, ki mu je bila naložena zato, ker se njegovi nazori niso krili z nazori vodilnih mož. Radek je spadal v skupino Trockega. Nekeč je bil v komunistični stranki vse

mogočen kot glavni tajnik osrednjega odbora Jenukidze, ki so ga pa iz stranke izključili in poslali iz Moskve v Zakavkazje. Zivel je namreč zelo potratno, bil je velik prijatelj žensk, rad se je vozil z avtomobilom. Svojem prijateljem je dodeljeval avtomobile, stanovanja in telefone, da so lahko z njimi veržili. Zatonile so tudi zvezde drugih boljševiških pravok, med njimi zlasti pokojnega Zinovjeva in Kamenjeva, že nekaj let pred usmrtnijo. Ko so se svoj čas borili za moč Stalin, Trocki in Zinovjev, je imel slednji največ izgledov na uspeh. Bil je zlasti izredno prebrisan in Rusi so govorili o njem, da je najpremetenejši žid. Po umoru Kirova je pa moral e Kamenjevim v izgnanstvo v Sibirijo in zdaj je plačal smovanje zarote proti Stalinu z glavo.

Radek

Možje Kominterne

Najmarkantnejša postava Kominterne je tajnik ruske sekcije Manuillski. Plečat mož nizke postave, zagrižen nasprotnik, fanatik. Po njegovem mnenju ima Kominterni večji vpliv na mednarodni položaj, nego zunanji komisariat. Manuillski je že opetovano poskušal vplivati na vlado proti načrtom Litvinova. Z njim drže emigranti, Nemci in Madžari, ki vodijo v Kominterni politiko proti Franciji in Češkoslovaški.

Proti Nemcu Picqu in Madžaru Kuhnju stoji v Kominterni njen generalni tajnik Bolgar Dimitrov, ki je tam strašar Stalnovce pozicije. Na zborovanjih je Dimitrov že opetovano kritiziral Picikova poročila o Nemčiji. V splošnem je Kominterni povsem podrejena Stalinu in dela, kar hoče on. Ona ima samo posvetovalno in izvršno funkcijo, ne pa odločujočo. Vse sekcije komunistične stranke v vseh državah na svetu so v prvi vrsti ekspozienti politike sovjetske vlade, ne pa pionirji komunističnega reda, ki ga tudi v Rusiji ni in ne bo, čeprav pravijo temu, kar delajo boljševiki, komunisti. To je samo ena izmed strategičnih potez, s katerimi se pridobivajo ekspozienti v inozemstvu.

Vpliv Kominterne je vedno manjši, kakor pojema tudi vpliv boljševiške stranke v Rusiji. To je pa zopet samo vprašanje taktike, da se vlada še ni povsem odločila od komunistične stranke in si ustanovila drugih, posebnih izvršnih organov. Trdne, nekoč nedostopne trdnjave padajo na ukaz vlade. Najmočnejša opora komunistične stranke je padla z razpustom društva starih boljševikov letos pozimi. Najbrž polde razvoj tako, da ostanejo temelj strokovne nepolitične organizacije, komunistična stranka bo pa sčasom razpuščena pod predvzem, da je njen cilj namreč brezstranska družba, že dosežena. To se seveda ne bo mogla zgoditi, dokler ne bo sigurna, da bo pri volitvah izvoljena tudi brez komunistične stranke. Sicer bi pa bil razpust komunistične stranke za vlado najhujše sredstvo, saj so že itak nekateri člani vlade zdaj zelo priljubljeni. Razen komunistov pa v Rusiji ni človeka, ki bi ne bil nasprotnik komunistične stranke. Za sovjetsko vlado in sovjetski sistem je rusko ljudstvo navdušeno, komuniste pa sovraži tem bolj ker ve, da je strankarska legitimacija še vedno legitimacija za vodilna mesta in visoke dohodke tudi tam, kjer ni strokovne kvalifikacije.

Moderni otroci

— No, še tega je treba, da bi me ne ubogal, ti elegant ti grdi.

— Mamica, ti menda misliš, da govorim s papanom.

— Vem, gospod profesor, da sem vam dolžen globoko zahvalo. Če bi ne bilo vas, bi bil moj sin največji tepec.

— Povsod enako.

— Zena: No, kako je bilo na seji?

— Mož: Izvoljen sem bil za podpredsednika.

— Zena: Hm, torej kakor doma.

— Saj ste ji že pisali, kaj ne?

— Da, — je odgovoril šaljivo Lechaute, ki je znal imenito lagati.

— Dobro... Brzojavite tudi Langloisu, Hočem, da mi podaljša življenje do Maniinega prihoda... kajti ona pride... Ni mogoče, da bi me ne obiskala. In ko bo tu, — je pripomnil z divjo sebičnostjo, boste že našli pretežno, da spravim Terezijo od tod.

Napeto pričakovanje baronice Lieblingove je bilo očitno edino zdravilo proti uničujočim učinkom vedno pogostejših napadov. Toda navzlic temu so njegove moči pešale, jedel ni skoraj nič več, telesni slabosti je sledilo tudi pešanje duševnih moči. Bil je neprestano v mrzlici napetosti in često se mu je bledlo. Prvotna zamišljenost se je umaknila nervozni kletavosti. Postal je zgovornost, toda njegova zgovornost je bila Tereziji vir novih muk. Za okoličarochetaillie ni kazal nobenega zanimanja, le Nizzo je imel neprestan pred očmi in navdušeno je govoril e nji.